

TAGASISIDEKORJE: ALGATUS (mõjuhinnaanguta)

Käesoleva dokumendi eesmärk on anda komisjoni töö kohta teavet avalikkusele ja sidusrühmadele, et nad saaksid anda tagasisidet ja tulemuslikult konsultatsioonides osaleda.

Palume sihtrühmadel avaldada arvamust komisjoni arusaama kohta probleemist ja selle võimalikest lahendustest ning esitada meile kogu nende käsutuses olev asjakohane teave.

ALGATUSE PEALKIRI	ELi kestliku turismi strateegia
JUHTIV PEADIREKTORAAT – VASTUTAV ÜKSUS	Liikuvuse ja transpordi peadirektoraat – üksus 001
ALGATUSE TÕENÄOLINE LIIK	Komisjoni teatis
LIGIKAUDNE AEG	2026. aasta 1. kvartal
LISATEAVE	Turism – Euroopa Komisjon

Käesolev dokument on üksnes informatsiooniks. See ei mõjuta komisjoni lõplikku otsust selle kohta, kas algatust jätkatakse, ega selle lõpliku sisu. Kõik käesolevas dokumendis kirjeldatud algatuse elemendid, sealhulgas ajakava, võivad muutuda.

A. Poliitiline taust, probleemi kirjeldus ja subsidiaarsuse kontroll

Poliitiline taust

Turism on Euroopa majanduse jaoks väga oluline. See annab 5,1% ELi kogulisandväärtusest¹ ja mõjutab paljusid teisi sektoreid. Pärast 2021. aasta teatist „[2020. aasta uue tööstusstrateegia ajakohastamine: ehitame üles tugevama ühtse turu, et Euroopa saaks taastuda](#)“ avaldas komisjon 2022. aastal [turismi üleminekujuhised](#). Turismi üleminekujuhiste näol on tegemist tegevuskavaga, milles on kindlaks määratud 27 peamist meetmevaldkonda rohe- ja digipöörde edendamiseks ning ELi turismisektori vastupanuvõime suurendamiseks.

Detsembris 2022 võttis Euroopa Liidu Nõukogu vastu [Euroopa turismi tegevuskava 2030](#). Sellega luuakse strateegiline raamistik, et toetada rohe- ja digipööret turismisektoris, muuta sektor vastupanuvõimelisemaks ja tagada selle pikaajaline konkurentsivõime ELis.

2025. aasta detsembriks tuleb esitada aruanne turismi üleminekujuhistes ja Euroopa turismi tegevuskavas 2030 välja toodud 27 peamises valdkonnas ette nähtud meetmete rakendamise kohta ning üksikasjalikult kirjeldada tehtud edusamme ja seniseid vajakajäämisi.

President von der Leyen on oma missioonikirjas volinik Tzitzikostasele kutsunud üles tegema kogu ELis suuremaid jõupingutusi vastupanu- ja konkurentsivõimelise turismisektori edendamiseks kooskõlas Euroopa turismi tegevuskavaga 2030.

ELi kestliku turismi strateegia aitab kaasa poliitikaeesmärgi saavutamisele – tagada Euroopa kestlik jõukus ja konkurentsivõime. Strateegia eesmärk on suurendada kestlikkust ja konkurentsivõimet ning edendada innovatsiooni turismisektoris, suurendades selle sotsiaalset ja majanduslikku panust ning samal ajal muutes ELi juhtivaks jõuks kogu maailma turismipoliitikas.

Probleem, mida algatusega lahendatakse

ELi turismisektorile on iseloomulikud riikide, piirkondade ja kohaliku tasandi asutuste erinevad juhtimistasandid. Ülekaalus on mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad, kes moodustavad ligikaudu 99% sektori kõigist ettevõtjatest. Sektoris on märkimisväärsed probleemid, näiteks ebatõhus koordineerimine, raskused toetusmeetmetele juurdepääsuga ning järjekindluseta mainekujunduses ja turundusega seotud jõupingutuste osas. Need probleemid mõjutavad miljoneid sidusrühmi, sealhulgas sihtkohtade haldamise organisatsioone (DMOs)², mikro-, väikesi ja keskmise suurusega ettevõtjaid ning turiste, mistõttu on turismi ökosüsteem

¹ Allikas: ELi turismi tulemustabel, 2023. aasta andmed.

² Sihtkohtade haldamise/turustamise organisatsioon (DMO) on juhtiv organisatsiooniline üksus, mis võib hõlmata eri ametiasutusi, sidusrühmi ja spetsialiste ning tänu millele võib olla lihtsam luua ühist turismisihtkoha visiooni omavahel partnerlussuhteid. DMOde juhtimisstruktuurid on

killustunud. See omakorda võib kahjustada sektori konkurentsivõimet võrreldes rahvusvaheliste sihtkohtadega, näiteks Ameerika Ühendriikidega. Põhitegurid on järgmised: • teatav selgusetus seoses VKEd ja DMOde rahastamisega; • DMOde piiratud võimalused osaleda piiriüleses õppes; • napid võimalused luua võrgustikke ja üksteiselt vastastikku õppida. Lisaks on esile kerkimas uued probleemid, nagu kliimamuutuste mõju ja tasakaalustamata areng, millele lisanduvad ka <u>kasvav surve kultuuripärandiobjektidele</u>, geopoliitilised pinged, majanduslik ja sotsiaalne surve, mis on seotud turismi aktsepteerimisega kohalikes kogukondades, <u>ning 2030. ja 2040. aastaks seatud kliimaeesmärgid saavutada 2050. aastaks nullnetoheide</u>, aga ka ettevõtjate, turistide ja elanike kasvavad kulud. Kui ELi tasandil meetmeid ei võeta, jäävad need probleemid tõenäoliselt püsima ning sektori konkurentsivõime ja kestlikkus vähenevad veelgi. Sellega seoses on vaja lisatõendeid eelkõige uute esilekerkivate probleemide kohta ja nende mõju kohta sektorile, parimate tavade kohta ja sidusrühmade konkreetsete vajaduste kohta.
ELi meetmete alus (õiguslik alus ja subsidiaarsuse kontroll)
Õiguslik alus
Meetmete õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 195, milles kutsutakse ELi üles toetama liikmesriikide tegevust turismisektoris, edendades eelkõige sektoris tegutsevate ELi ettevõtjate konkurentsivõimet ja heade tavade vahetamist.
Praktiline vajadus ELi meetmete järele
ELi kestliku turismi strateegia peaks hõlmama mitut valdkonda, kus ELi liikmesriigid jagavad omavahel pädevust (nt transport, siseturg, vastupanuvõime, keskkond ja kliimamuutused), ning seetõttu tuleb järgida subsidiaarsuse põhimõtet. Vaja on ELi tasandi lähenemisviisi, et selgitada, kuidas turismisektoriga seotud erinevad õigusaktid ja poliitika on omavahel seotud, ning keskenduda komisjoni prioriteetidele ja edendada kooskõlastatud lähenemisviisi, et lahendada turismisektori uusi probleeme.
B. Mida soovitakse algatusega saavutada ja kuidas?
ELi kestliku turismi tervikliku strateegia eesmärk oleks suurendada keskkonna- ja sotsiaalvaldkonna kestlikkust ning konkurentsivõimet, rohkem toetada mikro-, väikesi ja keskmise suurusega ettevõtjaid, parandada vastupanuvõimet ja edendada innovatsiooni turismisektoris, suurendades niiviisi sektori sotsiaalset ja majanduslikku panust ning samal ajal muutes ELi juhtivaks jõuks kogu maailma turismipoliitikas. ELi kestliku turismi uue strateegia näol ei oleks tegemist seadusandliku algatusega, vaid see annaks ülevaate sektori jaoks olulistest olemasolevatest ja edasistest meetmetest ja algatustest. Siia alla võivad kuuluda reklaamimine Euroopat eriti kestliku sihtkohana, DMOde rolli ja vastupanuvõime suurendamine ning turismiettevõtjate toetamine digi- ja rohepöördes. Näiteks võib konkreetset reklaamida Euroopat kõige põhilisema sihtkohana sise- ja väliturismi, sealhulgas <u>kultuuri</u>-, <u>spordi</u>-, <u>põllumajandus</u>- ja <u>taluturismi</u> valdkonnas. See omakorda looks DMOdele ELi tasandil võimalused üksteiselt vastastikku õppida, toetaks turismi alal tegutsevate mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate konkurentsivõimet sihtprojektide kaudu ning soodustaks arukate turismilahenduste väljatöötamist. Proportsionaalsuse säilitamiseks ELi tasandil võetakse meetmetes arvesse liikmesriikide, <u>piirkondade</u> ja kohaliku tasandi ametiasutuste, sealhulgas ELi äärepoolseimate piirkondade ja saarte konkreetseid vajadusi ja suutlikkust. Meetmete eesmärk on toetada jõupingutusi riikides, <u>linnades</u> ja piirkondades ilma neid koormamata ning viia see tegevus kooskõlla selliste kogu ELi hõlmavate olemasolevate raamistikega nagu ühtse turu programm.
Tõenäoline mõju
Algatuse näol ei ole tegemist seadusandliku poliitilise teatisega ning seega esitatakse ELi kestliku turismi strateegias edasisi algatusi ja meetmeid käsitlevad poliitilised eesmärgid ning põhiaspektid. Vajaduse korral koostatakse kõikide teatistes esitatud konkreetsete algatuste kohta mõjuhindang. Lisaks peaks algatus aitama suurendada sektori konkurentsivõimet, tagades tervikliku ja ühise lähenemisviisi VKEd ja idufirmade toetuseks, ning potentsiaalselt suurendama turismist saadavat tulu ja valdkonna

väga erinevad – alates ühestainsast avaliku sektori asutusest kuni avaliku ja erasektori partnerluseni – ning nende peamine roll on algatada, koordineerida ja juhtida selliseid ettevõtmisi nagu turismipoliitika rakendamine, strateegiline planeerimine, tootearendus, müügiedendus ja turustamine ning traditsiooniliste turismibüroode tegevus. DMOdel võivad olla ülesanded nii riigi, piirkonna kui ka kohalikul tasandil, sõltuvalt praegustest ja potentsiaalsetest vajadustest ning avaliku halduse detsentraliseeritusest.

töövõimalusi, tugevdades samal ajal sotsiaalset ühtekuuluvust ja kultuuri väärtustamist. Keskkonnatemaatika seiskohast on strateegia eesmärk muuta Euroopa juhtivaks kestlikuks sihtkohaks, aidates kaasa kliimamuutuste leevendamisele ja nendega kohanemisele, <u>saaste vähendamiseks tehtavatele jõupingutustele</u> ja tasakaalustatud turismile. Kaasavusele ja juurdepääsetavusele keskendudes edendaks see põhiõigusi ja võrdsust. Tänu halduskoormuse vähenemisele ning teabe ettevõtjatele ja kodanikele paremini kättesaadavaks muutmisele lihtsustub asjaajamine. Algatus mõjutab näiteks turismiettevõtjaid, DMOsid, kohalikke kogukondi ja turiste ning kaudselt saavad sellest kasu sellised asjaomased sektorid nagu transport ja kultuur. Soodustades reisimist väljaspool sissetallatud radu, peaks sellest kasu saama kogu EL – nii üld- kui ka vähetuntud sihtkohad. Algatus on kooskõlas kestliku arengu mitme eesmärgiga, eelkõige eesmärkidega nr 8 (inimväärne töö ja majanduskasv), 9 (tööstus, innovatsioon ja taristu), 11 (kestlikud linnad ja kogukonnad) ja 13 (kliimameetmed).
Edasine seire Euroopa turismi tegevuskava 2030 ja turismi üleminekujuhiste korrapärane läbivaatamine tagab praegu, et selles valdkonnas võetavate meetmete abil on jätkuvalt võimalik reageerida esile kerkivatele probleemidele ja võimalustele ning et need meetmed on kooskõlas ELi kestliku arengu eesmärkidega. Turismi üleminekujuhistes esitatud 27 peamise valdkonna arengut jälgitakse näitajate kaudu. ELi kestliku turismi uue strateegia osana ühtlustatakse neid näitajaid ja vaadatakse need läbi ning seejuures võetakse ka arvesse turismi üleminekujuhiste ja 2030. aasta tegevuskava rakendamist käsitleva kolmeaastase aruande tulemusi. Kui strateegias teatatakse uutest algatustest, jälgitakse neid ka individuaalselt.
C. Parem õigusloome
Mõju hindamine Tegemist ei ole seadusandliku algatusega – sellega tagatakse selgus ja ülevaade kehtivatest ja tulevastest turismisektori jaoks olulistest õigusaktidest, suurendades seeläbi õiguskindlust ja rakendades koordineeritud erinevaid poliitikameetmeid ja algatusi, mis turismiettevõtjaid võivad mõjutada. Sellega ei kehtestata õiguslikke kohustusi ning põhiliselt antakse liikmesriikidele ja sidusrühmadele soovitusi ning tutvustatakse häid tavasid. Seepärast ei ole mõju hindamine vajalik. Strateegia võimalike konkreetsete algatuste kohta võib koostada eraldi mõjuhindangu, kui see on poliitikavariantide või mõjurite seisukohast põhjendatud.
Konsulteerimisstrateegia Komisjon konsulteerib võimalikult ulatuslikult, et koguda olulist teavet ja tagada, et algatuse koostamisel võetakse asjakohaselt arvesse ELi üldist avalikku huvi. Kavandatud konsultatsioon toimub järgmiselt: • avalik konsultatsioon kestab 12 nädalat ja küsimustik tehakse kättesaadavaks veebisaidil „Avaldage arvamust!“ 2025. aasta teises kvartalis (kõigis ELi ametlikes keeltes); • sihtkonsultatsioonid sidusrühmadega peetakse 2025. aasta teises kvartalis. Konsultatsiooni kohta levitatakse teavet ELi tasandil uudiskirjades ja sotsiaalmeedias, olemasolevaid turismiprojekte tutvustavate vahenditega, ettevalmistustegevuse käigus jne. VKEdele jagatakse teavet Euroopa ettevõtlusvõrgustiku ja digitaalse innovatsiooni keskuste võrgustiku kaudu. Koondaruanne koos konkreetsete faktidega avaliku konsultatsiooni kohta avaldatakse konsultatsiooni veebisaidil kaheksa nädalat pärast konsultatsiooni lõppu ning konsultatsiooni kohta koostatakse ka kokkuvõtlik aruanne. Kooskõlas komisjoni parema õigusloome poliitikaga, mille eesmärk on töötada välja parimatel olemasolevatel teadmistel põhinevaid algatusi, kutsume teadlasi, akadeemilisi organisatsioone ja seltse ning teadusühendusi, kes on eksperdid turismisektoris ja -poliitikas, üles esitama avaldatud ja veel avaldamata teaduslikke uuringuid, analüüse ja andmeid. Eriti huvitatud oleme esildistest, milles võetakse kokku teadmiste praegune seis asjaomastes valdkondades.
Miks me selle konsultatsiooni korraldame? Konsultatsioon annab sidusrühmadele võimaluse väljendada oma seisukohti, eelkõige seoses järgmiste aspektidega: kuidas aitab algatus kaasa ELi eesmärkide saavutamisele, millised on sektori probleemid, millised on strateegia prioriteedid (nt Euroopa reklaamimine ja toetamine kestliku turismi kõige populaarsema sihtkohana, DMOde toetamine, VKEde toetamine ja aruka turismi edendamine) ning mida peaks terviklik strateegia sisaldama.
Sihtrühm Teemast peaksid eeldatavasti olema huvitatud peamiselt järgmised sidusrühmad: • ELi liikmesriikide ja läbirääkijariikide riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud DMOd (sealhulgas riikide turismiasutused, kui need on ametiasutustest eraldiseisvad üksused);

- rahvusvahelised organisatsioonid;
- valdkonna katusorganisatsioonid, sealhulgas kultuuri ja kultuuripärandi, spordi ja kehalise aktiivsuse ning maa- ja linnaarengu valdkonnas;
- suuretevõtted ja platvormid;
- VKEd;
- vabaihendused;
- turistid ja üldsus.